

Consideracions sobre la Consulta pública prèvia a l'elaboració de l'avantprojecte de llei de governs locals de Catalunya i Consulta pública prèvia a l'elaboració de l'avantprojecte de llei de l'Estatut dels municipis rurals.

Es fan les consideracions conjuntament perquè no sembla que hi hagi cap raó per plantejar l'aprovació de dos avantprojectes de llei separats. En relació amb la configuració de les estructures municipals es parteix:

1. Que Catalunya segueix els patrons demogràfics dels països del seu entorn: trasllat de l'àmbit rural a la ciutat de la població i estancament del creixement demogràfic. També segueix els patrons econòmics, amb una terciarització de l'economia. Les noves lleis s'haurien d'adaptar a aquesta realitat, minimitzar les pitjors conseqüències i aprofitar les oportunitats que generen.
2. No s'evitarà que els joves de les zones rurals marxïn a les ciutats a desenvolupar el seu potencial i els que es quedin no tindran suficients fills per mantenir els habitants actuals de les zones rurals. Si es vol retenir població als territoris rurals caldrà generar oportunitats econòmiques –essencialment al tercer sector- i si es vol repoblar, haurà de ser amb immigrants econòmics, que no siguin capaços de tenir millors oportunitats a les zones urbanes.
3. Les estructures administratives que es regulin han de tenir com a finalitat servir els interessos del conjunt dels ciutadans de Catalunya i específicament garantir uns serveis mínims a tots els ciutadans independentment d'on resideixen al seu territori. Però: 1) No s'ha de sacrificar el benestar dels ciutadans en general per mantenir institucions que poden ser històriques, però resultar obsoletes i poc eficients. 2) Que hi hagi d'haver uns serveis mínims, no significa que tots els ciutadans tinguin accés als mateixos serveis a tot el territori (viure a àrees urbanes té avantatges i inconvenients, igual que fer-ho a àrees rurals). Cal plantejar-se molt seriosament els límits poblacionals i les competències que han de tenir cadascuna de les estructures administratives per realment ser eficaces i eficients en atenció a les seves finalitats,
4. Hi ha un dèficit democràtic en totes les entitats supramunicipals existents a Catalunya, ja que els seus responsables no són escollits directament. El president dels consells comarcals i eventualment el govern de les vegueries, si es posen en funcionament, haurien de ser escollits directament a les eleccions municipals. S'ha d'evitar la sensació d'opacitat en aquestes institucions i garantir que els responsables rendeixen comptes.
5. Hi ha un dèficit de transparència en relació amb tot els ens locals, només cal consultar els informes sobre la llei de transparència del Síndic de Greuges. S'ha de posar fi a aquesta situació.
6. Es necessita que es paguin més sous a professionals tècnics i menys sous a polítics en l'àmbit local. Hi ha massa estructura política per la gestió que es realitza, que hauria de ser d'una qualitat millor.

En relació amb els Avantprojectes de llei de l'elaboració de l'avantprojecte de llei de governs locals de Catalunya es proposa que:

- L'avantprojecte de llei de l'Estatut dels municipis rurals s'integri en l'avantprojecte de llei de governs locals de Catalunya.
- Es prevegi la necessitat d'efectuar una planificació estratègica a llarg termini (2030 o 2050) de la distribució territorial a Catalunya de població, tant per l'àmbit rural com per les zones urbanes. S'hauria de replantejar si han estat ben emprats els fons en el Pla d'obres i serveis i també les actuacions sobre barris.
- Es suprimeixin tots els municipis de menys de 1.000 habitants, per incorporació al municipi més gran que tinguin al costat. Que per aquests municipis suprimits es creï la

figura del “Representant del poble” que s’esculli democràticament a aquests nuclis i que sigui un enllaç entre el poble i l’ajuntament, però no tingui més funcions i la seva retribució sigui acotada. Que es prevegi que aquells municipis que tinguin menys de 2.500 habitants l’any 2030 seran suprimits.

- Es prevegi un fons i un pla de creixement pels municipis entre 1.000 habitants i 5.000 de Catalunya, que estableixi mesures per garantir el manteniment de suficients habitants als municipis de Catalunya.
- Es prevegi la supressió d’aquelles comarques que tenen menys de 10.000 habitants i la previsió que se’n suprimeixin aquelles que no tinguin 20.000 habitants a l’any 2030. S’ha de preveure l’elecció directa d’un president de comarca a les eleccions municipals i que hi hagi un plenari amb la representació dels alcaldes de la comarca que es limiti a controlar les seves actuacions.
- Les comarques assumeixin les competències que permetin garantir que tots els ciutadans de la comarca poden en 15 minuts en cotxe disposar dels serveis sanitaris i socials mínims. Per tant, les comarques haurien de poder assumir competències en matèria d’infraestructura que els hi permeti interconnectar els diferents nuclis urbans del seu territori i sobre planificació de les activitats econòmiques que puguin ser un pol d’atracció de nova població. En paral·lel se les ha de dotar de major finançament.
- No es posin en funcionament les vegueries fins que no es resolgui la seva unificació amb les províncies. Si es creen, el seu Govern ha de poder ser escollit directament pels ciutadans.
- Es creï un fons i un pla de creixement per les comarques entre 10.000 i 20.000 habitants que estableixi mesures per garantir el manteniment de suficients habitants a les comarques de Catalunya.
- S’estableixi un sistema de Governança que permeti fer el seguiment de la planificació esmentada i retre comptes als ciutadans.
- Es retinguin transferències i subvencions a aquells ens locals que donin compliment a la normativa de transparència.
- Es garanteixi que hi ha una institució que realment coordini les actuacions dels ajuntaments de l’àrea metropolitana i que no depengui exclusivament de la bona voluntat de l’Ajuntament de Barcelona. Es digui àrea metropolitana o comarca del barcelonès.
- S’hauria de simplificar la tipologia de formes de cooperació entre municipis i garantir la seva transparència.
- Es millori el procés de selecció i formació del personal dels ens locals.

D’altra banda i més enllà de les previsions d’aquests avantprojectes, fora bo que l’Administració de la Generalitat es coordinés internament per impulsar mesures per atraure població a les zones rurals i també impliqués a altres administracions. Entre les moltes mesures que s’han plantejat en diversos fòrums de debat:

- Establir una visa dorada pels estrangers que inverteixin específicament en zones rurals.
- Avalar el 30% de l’hipoteca a famílies joves amb nens que comprin el seu habitatge habitual a zones rurals.
- Establir en l’àmbit rural serveis o activitats típicament “NIMBY”: centres menors, presons, parcs eòlics o fotovoltaics, etc. Ja que generen treball qualificat en aquestes zones.
- Facilitar la regularització d’aquells immigrants que s’instal·lin a zones rurals.
- Establir plans econòmics per impulsar la diversificació de l’economia de les zones rurals.
- Regular l’expropiació de terres de conreu que estiguin sense utilitzar amb la finalitat que les usin tercers que vulguin invertir en una zona rural.

- Actualitzar la regulació sobre béns comunals per facilitar la seva gestió.
- Millorar la gestió forestal del territori.
- Garantir que hi hagi infraestructures que permetin comunicació ràpida entre la capital de la comarca i els pobles que la integren.

Barcelona, 13 de juny de 2022.